

O‘ZBEKISTONDA GLOBALLASHUV SHAROITIDAGI MA’NAVIY YANGILANISHNING O‘ZIGA XOS XUSUSIYATLARI

F.I.Sh: Abdurasulov Olimjon Avalboyevich

*Ish manzili: I.Karimov nomli Toshkent Davlat Texnika
universiteti (Olmaliq filiali)*

Toshkent viloyati Olmaliq shahar

Yashash manzili: Toshkent viloyati Nurafshon shahar

Toshkent yo‘li ko‘chasi 31-uy 20-xonadon

Telefon raqami: +998(88) 541-66-99

Ilmiy loyiha nomi: O‘zbekistonda amaliy psixologiyaning dolzarb muammolari

Ilmiy loyihaning mazmuni: Amaliy psixologiyaning predmeti, vazifalari va ilmiy-tadqiqot metodlari hamda ta‘lim jarayonida interfaol va innovatsion texnologiyalar metodidan foydalanish yo‘llari yoritib berilgan.

Annotasiya: Ushbu maqolada O‘zbekistondagi globallashuv sharoiti haqida hamda ushbu sharoitdagi ma'naviy yangilanishning o‘ziga xos xususiyatlari to‘g‘risida so‘z yuritildi.

Kalit so‘zlar. O‘zbekistonda globallashuv jarayoni, ma'naviy yangilanish, uning o‘ziga xos xususiyatlari.

Kirish. Globallashuv – bu butun dunyo bo‘ylab iqtisodiy, siyosiy, madaniy va diniy integratsiya va birlashish jarayonidir. Ya'ni globallashuv – bu xalqaro mehnat taqsimoti, iqtisodiy va siyosiy munosabatlar tizimi orqali bir-biri bilan bog‘langan milliy iqtisodiyotlar majmui sifatida tushuniladigan, jahon iqtisodiyoti tarkibini o‘zgartirish jarayonlarining o‘ziga xos xususiyatlaridan biridir. Transmilliylashtirish va mintaqaviylashtirish asosida iqtisodiyotning chambarchas bog‘liqligi hisoblanadi. Shu asosida yagona jahon tarmog‘i, bozor iqtisodiyoti, geoiqtisodiyot va uning infratuzilmalari shakllanmoqda, ko‘p asrlar davomida xalqaro munosabatlarning asosiy xarakteri bo‘lib kelgan davlat suvereniteti ta‘sirining pasayishi sodir bo‘lmoqda. Globallashuv jarayoni bu davlat tomonidan shakllantirilgan bozor tizimlari evolyutsiyasining natijasidir.

Buning asosiy natijasi – global mehnat taqsimoti, kapital, mehnat, ishlab chiqarish resurslarining dunyoviy miqyosdagi migratsiyasi (shuningdek, qoida tariqasida, konsentratsiya), qonunchilikni, iqtisodiy va texnologik jarayonlarni standartlashtirish, shuningdek, turli mamlakatlar madaniyati bir-biriga yaqinlashishi hamda birlashishidir. Globallashuv tizimli xususiyatga ega, ya'ni jamiyat hayotining barcha sohalarini qamrab oluvchi obyektiv jarayondir. Globallashuv natijasida dunyo o‘zining barcha subyektlari bilan bog‘lanib, tobe bo‘lib bormoqda. Bir guruh davlatlar

uchun umumiy bo'lgan muammolar sonining ko'payishi va birlashtiruvchi subyektlarning soni va turlarining kengayishi mavjud.

Adabiyotlar tahlili va metodologiya. O'zbekistonda globallasuv sharoitidagi ma'naviy yangilanishning o'ziga xos xususiyatlari mavjuddir. Ularning biri - milliy ma'naviyatning himoyasi va qadriyatining o'z-o'zidan tushgan joyi. O'zbekistonning bog'liq milliy ma'naviyatining qadriyatini saqlash va uni yanada rivojlantirish, global dunyo bilan o'zaro munosabatlarni mustahkamlashda ahamiyatga ega. Boshqa xususiyat - O'zbekistonda madaniyat va tarix bilan bog'liq ma'naviy mirasning o'rnatilishi. Tarixiy obrazlar, san'at asarlari, madaniy meroslar va milliy adabiyot O'zbekistonning ma'naviy identitetini shakllantiradi va uning global muhitda taninmasini ta'minlaydi. Yana bir xususiyat - milliy tillar va adabiyotni himoya qilish. O'zbek tilining, adabiyotining va folklori kabi milliy qiymatlarini saqlash va ularga e'tibor berish O'zbekistonning global ko'rsatkichlarda o'zining o'ziga xos joyini egallashi uchun juda muhimdir. Bundan tashqari, O'zbekistonda diniy madaniyatning o'rnatilishi va uning jamiyatdagi o'rni ham ma'naviy yangilanishning asosiy xususiyatlaridan biridir. Diniy g'oyalar, adabiyotlar va madaniyat obrazlari O'zbekiston jamiyatida insonlarning ma'naviy qadriyatlarini shakllantiradi va ularning global dunyo bilan bog'liq munosabatlarini ta'minlaydi.

Bularni barchasi birgalikda O'zbekistonning ma'naviy yangilanishda o'ziga xos xususiyatlari bo'lib, uning global muhitda o'z o'rnini egallashda ahamiyatga ega. Bu xususiyatlar O'zbekistonning madaniyati va identiteti bilan bog'liqdir va uning dunyo jamiyatiga o'z manzilini qurishda katta ahamiyatga ega.

Natijalar. O'zbekistonda globallasuv sharoitidagi ma'naviy yangilanishning o'ziga xos xususiyatlari ko'pdir. Birinchi navbatda, O'zbekistonning bog'liq etnik va madaniy jamiyatlarining mavjudligi uning ma'naviy turmushini zenginlashtiradi. Bu esa, turli etnik guruhlar va dinlarning mazmuniy o'zaro munosabatlarning o'ziga xos rang va zovqni yaratadi. Ikkinchisi, O'zbekistonning tarixiy merosi va madaniyat mirasi, uning ma'naviy yangilanishga katta ta'siri bor. Tarixiy qadimiy shaharlar, madrasalar, medresalar va arxeologik joylar O'zbekistonning bog'liq tarixiy va madaniy identitetini ko'rsatadi. Uchinchi ravishda, O'zbekistonning tabiiy resurslari va uning madaniy turmushi global moliya bozorlarida keng ommaviy qiziqishga sabab bo'ladi. Misol uchun, O'zbekistonning zamonaviy san'at ustalari, musiqachilar va adiblar dunyo miqyosida tan erkaklar hisoblanadi.

Shuningdek, O'zbekistonning xalqaro aloqalari va diplomatik faoliyati, uning ma'naviy yangilanishga yordam beradi. Mamlakatning xalqaro tashkilotlarda olib borilayotgan faoliyati, uning dunyo miqyosidagi o'rni va ahamiyatini ko'rsatadi. Bular bilan birga, O'zbekistonning inson huquqlarini himoya qilish va demokratik islohotlarni amalga oshirishga qaratilgan qadam-lar, uning ma'naviy yangilanishning mustaqil va progressiv yo'nalishini namoyon qiladi. Bu esa, O'zbekistonning global

jamiyatda o'z o'rnini egallashini ta'minlaydi va uning ma'naviy yangilanishining yuksak qiymatini ko'rsatadi.

Xulosa. O'zbekistonda globallashuv sharoitida ma'naviy yangilanishning xususiyatlari quyidagicha namoyon bo'ladi:

- Ko'p millatli va madaniyatlararo jamiyat: Etnik va madaniy hamjamiyatlarning xilma-xilligi ma'naviy dunyoqarashning boyishiga xizmat qiladi. Turli etnik guruhlar va dinlar o'rtasidagi munosabatlar o'ziga xos lazzat va lazzat yaratadi.

- Tarixiy-madaniy meros: O'zbekiston tarixiy merosi va madaniy merosi ma'naviy yangilanishga katta ta'sir ko'rsatadi. Qadimiy shaharlar, madrasalar, masjidlar va arxeologik obidalar O'zbekistonning o'ziga xos tarixiy va madaniy o'ziga xosligi bilan bog'liqligini aks ettiradi.

- Tabiiy resurslar va madaniy turmush tarzi: O'zbekistonning tabiiy boyliklari va madaniy turmush tarzi jahon jamiyatida keng qiziqish uyg'otmoqda. Zamonaviy san'atkorlar, sozanda va yozuvchilar O'zbekistonning jahon sahnasidagi benazir namoyandalari sanaladi. Xalqaro munosabatlar va diplomatik faoliyat: O'zbekistonning xalqaro munosabatlari va diplomatik faoliyati uning ma'naviy yangilanishiga xizmat qiladi. Mamlakatning xalqaro tashkilotlardagi ishtiroki uning jahon miqyosidagi o'rni va ahamiyatini ko'rsatadi.

- Inson huquqlarini himoya qilish va demokratik islohotlar: O'zbekistonda inson huquqlarini himoya qilish va demokratik islohotlarni amalga oshirishga qaratilgan qadamlar uning ma'naviy yangilanishining mustaqil va ilg'or yo'nalishini aks ettiradi.

Shunday qilib, O'zbekistonda globallashuv sharoitidagi ma'naviy yangilanishning xususiyatlari uning turli sohalarga o'zgaruvchan ta'sirini aks ettirib, jahon hamjamiyatida o'z o'rnini egallashga xizmat qilmoqda.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati.

1. Safoeva. S. Globallashuv jarayonining ijtimoiy hayot sohasiga ta'siri. Globallashuv jarayonida jamiyatni demokratlashtirishning siyosiy, falsafiy-huquqiy masalalari. –Toshkent: Falsafa va huquq nashriyoti, 2006
2. Shodmonov. B.I. O'zbekistonda ilmiy salohiyatli yoshlarning ma'naviyaxloqiy madaniyatini yuksaltirish omillari. Islom tafakkuri, 2020.
3. Po'latov, Sh.N., Rabindranat Tagorning Hindiston ilm-ma'rifatga qo'shgan xissasi.2020.